

Symfonisch/Muziek & Film

Symfonieorkest van de Munt . Kazushi Ono

Thierry De Mey . Elena Bocharova

Prokofjev/Eisenstein . Film met live orkest

dinsdag 14 september 2004

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **21.00 uur**
einde omstreeks **22.00 uur**

inleiding door **Gert Haelterman** . **19.15 uur** . **Foyer**
teksten programmaboekje **Gert Haelterman**
coördinatie programmaboekje **deSingel**
druk programmaboekje **Fotogravure Godefroit**

gelieve uw **GSM uit te schakelen!**

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf 18.40 uur
kleine koude of warme gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

Symfonisch . Seizoen 2004-2005

Anima Eterna . Jos van Immerseel
Alexei Lubimov pianoforte
Brahms
dinsdag 7 september 2004

**Symfonieorkest van de Munt . Kazushi Ono
Thierry De Mey . Elena Bocharova mezzosopraan
Prokofjev/Eisenstein . Film met live orkest
dinsdag 14 september 2004**

Budapest Festival Orchestra . Collegium Vocale Gent
Iván Fischer
Stravinsky, Bartók
donderdag 23 september 2004

Symfonisch Orkest van de St. Petersburg Philharmonia
Alexander Dmitrijev . Igor Tsjetuev piano
Tsjajkovski, Rachmaninov, Sjostakovitsj
donderdag 25 november 2004

deFilharmonie . Daniele Callegari
Augustin Dumay viool
Debussy/Brewaeyts, Chausson, Ravel
vrijdag 10 december 2004

Rotterdams Philharmonisch Orkest . Valery Gergiev
Tsjajkovski, Stravinsky, Rachmaninov
woensdag 16 februari 2005

deFilharmonie . Ed Spanjaard
Otto Derolez viool
Copland, Adams
zaterdag 26 februari 2005

Vlaams Radio Orkest . Martyn Brabbins
Sonia Wieder-Atherton cello . Laurent Cabasso piano
Carter
donderdag 14 april 2005

deFilharmonie . Philippe Herreweghe
Beethoven
woensdag 1 juni 2005

Muziek & Film . Seizoen 2004-2005

**Symfonieorkest van de Munt . Kazushi Ono
Elena Bocharova mezzosopraan . Thierry De Mey filmkeuze
Prokofjev/Eisenstein
dinsdag 14 september 2004 . Blauwe Zaal**

Brussels Jazz Orchestra versus The White Screen
Big Cities in the Twenties
Vaganée/Leyda, Joris/Chomette, Joris/McCary, Spies/Clair
vrijdag 29 oktober 2004 . Rode Zaal

Champ d'Action . Slagwerkgroep Den Haag
Tenney, Johnson, Reich/Morris, Glass/Verstockt,
Garland, Glass/Snow
donderdag 13 januari 2005 . Blauwe Zaal

Symfonieorkest van de Munt
Kazushi Ono muzikale leiding
Elena Bocharova mezzosopraan

Sergej Prokofjev (1891-1953)

Luitenant Kije, symfonische suite voor orkest, opus 60 (1934)

- I. Geboorte van Kije
Andante assai - Doppio movimento - Andante - Allegro - Andante assai
- II. Romance
Andante - Allegretto - Andante
- III. Bruiloft van Kije
Allegro fastoso - Più animato - Meno mosso
- IV. Trojka
Moderato - Allegro con brio
- V. Begrafnis van Kije
Andante assai - Allegro moderato - Meno mosso - Andante assai

Het dodenveld voor mezzosopraan en orkest
uit Aleksandr Nevski, opus 78 (1939)
Adagio - Meno mosso - A tempo - Meno mosso

Ivan de Verschrikkelijke, symfonische suite voor orkest, opus 116
(1944-1946) (bewerking Paul Haletzky & Gottfried Madjera)

- I. Elegie en Hymne
Lento tragico - Allegro marziale
- II. Optocht en Polonaise
Allegro moderato - Tempo di Polonaise
- III. Finale en Russische Dans -
Allegro moderato - Lento - Allegro - Vivace molto - Allegro - Andante sostenuto - Lento

pauze

Romeo en Julia uit Suites I & II, opus 64 a & b (1936)

- I. Montagues en Capulets (II/1)
Andante - Allegro pesante - Moderato tranquillo - Allegro pesante
- II. Julia als kind (II/2)
Vivace - Più tranquillo (quasi andantino) - Più animato - Andante dolente - Lento
- III. Maskers (I/5)
Andante marziale
- IV. Romeo en Julia: balkonscène (I/6)
Larghetto - Inquieto - Andante -
- V. Dans (II/4)
Vivo
- VI. Vader Lorenzo (II/3)
Andante espressivo
- VII. Dood van Tybalt (I/7)
Precipitato - Presto - Adagio drammatico
- VIII. Romeo en Julia voor hun scheiding (II/5)
Lento - Andante - Adagio - Poco più animato - Adagio - Andante
- IX. Dans van de Antilliaanse meisjes (II/6)
Andante con eleganza
- X. Romeo bij het graf van Julia (II/7)
Adagio funebre - Poco più mosso - Adagio

Filmfragmenten uit

- Aleksandr Fajntsimmer, **Luitenant Kije**, 1934
- Sergej Eisenstein, **Aleksandr Nevski**, Mosfilm, 1938
- Sergej Eisenstein, **Ivan de Verschrikkelijke I & II**, Mosfilm/Alma-Ata Studios, 1944-1945

Keuze van de filmfragmenten **Thierry De Mey**

In samenwerking met het **Koninklijk Belgisch Filmarchief** en het **Gosfilmofond** (Moskou)

Prokofjev & Eisenstein - hoogdagen van de Russische film(muziek)

“De lucht hier is niet goed voor mijn inspiratie omdat ik Rus ben en omdat het onverdraaglijk is voor iemand als ik om in ballingschap te leven. Ik moet teruggaan, me weer kunnen onderdompelen in de atmosfeer van mijn geboorteland, de Russische taal horen en spreken met mensen opdat ze me geven wat ik hier zo mis: hun liederen, mijn liederen.”

Dat is zowat de enige commentaar van Prokofjev zelf over zijn terugkeer naar de Sovjet-Unie onder het stalinistisch bewind na een afwezigheid van vijftien jaar in het Westen. Waarom die beslissing? Het was zeker geen politieke keuze, maar tijdens zijn reizen naar de Sovjet-Unie die hoe langer hoe veelvuldiger werden, vond hij daar zo'n enthousiast publiek, zo'n warm onthaal dat hij zijn hart wel moest volgen. Mensen ken je nooit: Prokofjev die er prat op ging dat hij in het conservatorium als 'enfant terrible' werd beschouwd, Prokofjev de satirische, de provocateur, de bijtende en scherpe cynicus, de componist van de bizarre, grillige, vreemde, harde partituren is dezelfde Prokofjev die haast doodgaat aan heimwee en de échte realiteit niet ziet. Want tot grote verbazing van veel van zijn vrienden vestigde hij zich in 1933 in Moskou en werd terug Sovjetburger in 1937 op het ogenblik dat de meeste Russische kunstenaars probeerden in het buitenland te geraken en het regime te ontvluchten. Prokofjev wou terug componeren, hij was moe van zijn carrière als pianovirtuoos - die hem weliswaar in staat gesteld had in zijn (dure) levensonderhoud te voorzien, hij had genoeg van de vele verplaatsingen die daarvoor nodig waren. Hij hoopte, als een echte idealist, te kunnen schrijven voor zijn eigen publiek en landgenoten. Tijdens de

onderhandelingen over zijn terugkeer naar de Sovjet-Unie lokte men hem met prestigieuze opdrachten waarvan er slechts enkele zouden uitgevoerd worden, onder andere 'Peter en de Wolf' en het ballet 'Romeo en Julia' (zijn eerste Russische ballet), twee van zijn meest 'populaire' werken.

Alhoewel. De ontstaansgeschiedenis van zijn ballet is woeelig: Prokofjev verhaalt het zelf als volgt: “In het najaar van 1934 was er sprake dat het Kirov-theater van Leningrad een ballet van mij zou opvoeren. Ik was geïnteresseerd in een lyrisch onderwerp en men suggereerde 'Romeo en Julia' van Shakespeare. Het Kirov-theater krabbelde echter terug en ik tekende een contract met het Bolsjoj-theater van Moskou. In de lente van 1935 werkten Radlov (de directeur) en ikzelf het scenario uit en we vroegen advies aan de choreografen. Ik schreef de muziek in de loop van de zomer, maar het Bolsjoj-theater verklaarde dat het onmogelijk was erop te dansen en het contract werd verbroken.” De droge, korte commentaar van Prokofjev.

Het was inderdaad zo dat de partituur van het ballet niet in de lijn lag van zijn vorige successen. De dansers misten het ritme en de stuwende kracht en begrepen het werk niet. Het werd tenslotte toch opgevoerd: de première vond niet in de Sovjet-Unie plaats, maar in het Tsjechische Brno, wat voor Rusland tegenover het buitenland een kaakslag was. Daarop haastten én het Kirov- én het Bolsjoj-gezelschap zich het ballet op hun repertoire te nemen (respectievelijk in 1940 en 1946).

Intussen had Prokofjev zijn muziek omgewerkt tot twee orkestsuites (opus 64a en b, elk met zeven nummers) die uitgevoerd werden in Moskou (1936) en in Leningrad (1937).

Hij koos de delen die het meest op zichzelf stonden en - vooral in de eerste suite - hij volgde niet de chronologie van het verhaal. Beiden hebben enorm bijgedragen tot de wereldwijde bekendheid van het ballet en hadden zo'n succes dat Prokofjev na de oorlog nog een derde suite schreef.

Een andere opdracht die dateerde van vóór de terugkeer van Prokofjev was de filmmuziek voor **'Luitenant Kije'** (1933-1934) een realisatie van de cineast **Aleksandr Fajntsimmer**. Het verhaal speelt zich af onder het bewind van tsaar Paul I en gaat over een militair die niet echt bestaat. Een Kafkaïaans verhaal over bureaucratie. Door een schrijffout van een ambtenaar en een lapsus van de tsaar wordt een man, luitenant Kije, 'geboren' die vermeld wordt op officiële documenten en dus administratief moet leven! Hij blijkt een schitterende carrière vol heldendaden te leiden zodanig dat de tsaar hem wil decoreren. Men laat dan weten dat Kije (die het ondertussen geschopt heeft tot generaal wegens grote tevredenheid van de tsaar) overleden is en zijn (lege) kist wordt met de grootste eer begraven.

Prokofjev was opgezet met het gegeven en schreef er briljante, ironische, verhalende en kleurrijke muziek bij. Maar de film die gemakkelijk kon geïnterpreteerd worden als actueel werd verboden vóór de première.

Zoals hij zo vaak deed, herwerkte Prokofjev zijn partituur tot een suite die begint met de geboorte van Kije en eindigt met zijn begrafenis. Het was de enige manier om deze muziek te redden. De suite opus 60 behoort nu zeker tot één van zijn meest bekende werken.

De film toont vijf episodes uit het leven van Kije op evenveel instrumentale delen: de geboorte van Kije, de romançe, het huwelijk, de trojka en de begrafenis.

Na een afgebroken carrière in Hollywood en een gewaardeerd maar mislukt project in Mexico, keerde de cineast

Sergej Eisenstein (1898-1948) terug naar de Sovjet-Unie in 1933, ongeveer op hetzelfde tijdstip als Prokofjev. Beiden hadden elkaar vroeger wel ontmoet in Parijs, maar tot een samenwerking was het nog niet gekomen. Toen Eisenstein in 1937 de opdracht kreeg om een film te realiseren over **Aleksandr Nevski**, een Russische held uit de dertiende eeuw, deed hij voor de muziek een beroep op Prokofjev.

De cineast bewonderde in de componist "de ongelooflijke capaciteit om plastische vormen in klank om te zetten". Zelden was een samenwerking zo hecht en voelden twee kunstenaars elkaar zo goed aan, want voor Eisenstein was de muziek een wezenlijk onderdeel van deze film waarin zelfs een passage van elf minuten voorkomt die alleen bestaat uit beelden en muziek. De geluidsband werd echter een ramp, enerzijds omdat de opnametechniek in Rusland toen nog op een heel laag pitje stond, anderzijds omdat Prokofjev, geïnteresseerd in alles wat mechanisch was en zelf graag knutselde en sleutelde, onder meer experimenteerde met de plaatsing van microfoons.

De film was geen lang leven beschoren: hij verhaalde immers de overwinning van Aleksandr Nevski, Prins van Novgorod, op de Teutoonse ridders (Duitse kruisvaarders) die voordien al Polen en Pruisen veroverd hadden. Na een gevecht op het bevroren Tsjoedskoe-meer zakten de paarden en de zwaar geharnaste Duitse indringers door het ijs en verdrinken in het ijskoude water terwijl Aleksandr Nevski, aan het hoofd van de pas verenigde Russische strijdkrachten, triomfantelijk toekijkt.

Daarom was, na het Duits-Russische niet-aanvalspact in 1939 het onderwerp een hele tijd taboe. Opnieuw herwerkte Prokofjev zijn muziek en koos bepaalde episodes uit de film die hij tot een zevendelige cantate (opus 78) omwerkte die chronologisch het verhaal volgt. De filmmuziek was geschreven voor een klein studio-orkest, voor zijn cantate breidde hij het volume uit tot een volledige symfonisch orkest om de

nodige resonantie te verkrijgen voor uitvoering in de concertzaal.

Het filmfragment dat vanavond wordt vertoond, toont ons de ridders die verzwolgen worden door het ijzige water. Een jonge Russin met fakkel in de hand (symbool van het patriottisme) zoekt tussen de lijken op het bevroren meer naar haar geliefde. Ze zingt '**Het dodenveld**', een klaagzang voor de gevallen ridders, een hartverscheurend lied op een prachtige melodie met volgende woorden:

*Ik zal naar het sneeuwveld gaan
En over het dodenveld wandelen,
Op zoek naar de dapperste krijgers,
Mijn knappe verloofden, sterk en koen...
Hij die edel is gestorven zal mijn man en geliefde worden.*

Sergej Eisenstein had zijn samenwerking met Prokofjev graag onmiddellijk verdergezet maar het duurde méér dan drie jaar voordat hij de tijd vond om, in méér dan ongewone omstandigheden, de muziek te componeren voor het nieuwe project van de cineast: een driedelig fresco over het leven van **Ivan de Verschrikkelijke**. Hij zou echter maar twee delen draaien (deel 1 van 1942-44 en deel 2 tot 1946) en tijdens zijn leven zou alleen het eerste vertoond worden in de filmzalen. Deel 2 moest wachten tot 1958.

Na de oorlog controleerde de Partij alles wat met kunst te maken had opnieuw strenger en waakte scherp over de toepassing van de socialistische ideologie. Men verweet Eisenstein dat hij de historische feiten verdraaid had en het personage van Ivan IV verkeerd had voorgesteld en hij werd gedwongen dit, in een vernederende zelfbeschuldiging, toe te geven.

Prokofjev moest tijdens de oorlog, zoals zoveel kunstenaars, dirigenten, dansers, orkesten, acteurs en intellectuelen eva-

Aleksandr Nevski

cueren en onwaarschijnlijke afstanden afleggen.

Vanuit Moskou vertrok hij naar de bergen van de Kaukasus, hij reisde verder tot Tiflis, hoofdstad van Georgië, stak per boot de Kaspische Zee over en belandde na een uitputtende treinreis door eindeloze woestijnen in Alma-Ata, de hoofdstad van Kazakstan. Daar bevonden zich de filmstudio's van de Sovjet-Unie.

In een minimum van tijd lag de hotelkamer van Prokofjev vol muziekpapier: op de grond, op de piano, op stoelen en op raamkozijnen: hij was begonnen met het componeren van de muziek voor Ivan de Verschrikkelijke.

Voor beide kunstenaars moeten 1942 en 1943 gelukkige jaren geweest zijn: hun samenwerking verliep opnieuw vlekkeloos en het gebeurde meermaals dat de muziek ontstond vóór de sequenties van de film gedraaid waren: Prokofjev werkte dan op tekeningen en schetsen van Eisenstein. Deze zei over de componist: "Alleen Stendhal is zijn gelijke op het gebied van kristalheldere beeldende taal. Niets is oppervlakkig, niets is aan het toeval overgelaten. Alles is klaar, nauwgezet, afgewerkt. Daarom is Prokofjev voor mij niet alleen één van de grootste componisten van deze tijd maar ook de beste van filmmuziek".

Prokofjev maakte deze keer geen transcriptie, er volgde geen suite.

De componist-dirigent Abram Stasevitsj bewerkte de partituur in 1961 tot een oratorium, met een spreker die het verhaal vertelt. Het resultaat was niet erg boeiend en aan de oorspronkelijke muziek werd heel wat gewijzigd. In de jaren negentig verschenen enkele cd-opnamen die terug meer verwijzen naar de oorspronkelijke partituur van Prokofjev, waarvan de manuscripten bewaard worden in Moskou.

De filmfragmenten die voor vanavond gekozen werden zijn: de kroning van de tsaar, het beleg van Ivan tegen de Tartaren, de ontmoeting van de tsaar met zijn rivaal (let op de schampere muziek van Prokofjev), de scène in kleur op het

ritme van een volksdans, de processie in de kerk waarbij Ivan ontsnapt aan de dood en aan het complot dat tegen hem gesmeed werd.

Eisenstein stierf in 1948, vijftig jaar oud, gebroken door de aanval van de partij. Prokofjev verklaarde: "Met zijn dood is mijn cinematografisch werk ten einde, eens en voorgoed."

In 1948 werd ook Prokofjev beschuldigd van "westers formalisme", kwam terecht op de zwarte lijst en een groot aantal van zijn werken werd verboden. De slag kwam hard aan, zijn gezondheid ging achteruit.

Hij stierf begin maart 1953, eenzaam en in armoede. Twee dagen vóór Stalin. De dood van Prokofjev ging onopgemerkt aan de wereld voorbij.

Kazushi Ono

Kazushi Ono begon zijn eerste seizoen als muziekdirecteur van de Munt met 'Elektra' van Richard Strauss (september 2002). Intussen dirigeerde hij reeds verschillende Muntproducties: 'Luci mie traditrici' van Salvatore Sciarrino (ook te zien in het Lincoln Center, New York), de wereldcreatie van Luca Francesconi's opera 'Ballata', 'I due Foscari', 'Chovansjtjina', 'Wintermärchen' van Philippe Boesmans (in het Liceu, Barcelona), 'Don Giovanni', 'Peter Grimes' en 'Tannhäuser'. In september 2004 dirigeert Kazushi Ono het Kamerorkest van de Munt bij de creatie van de opera 'Hanjo' van Toshio Hosokawa. Ook op het concertpodium bleef de komst van Kazushi Ono niet onopgemerkt. Hij leidde het Muntorkest in succesvolle uitvoeringen van de Tweede Symfonie van Mahler (waarvan de cd-opname recent werd uitgebracht) en het Requiem van Berlioz. Kazushi Ono is een veelgevraagd gastdirigent. In maart 1999 kende hij een succesvol debuut aan het hoofd van het Boston Symphony Orchestra, in de uitvoering van werken van Bartók en Prokofjev. Hij dirigeerde het NDR-Orkest van Hamburg, het Frankfurt RSO en dat van Stuttgart, het orkest van de Komische Oper Berlin, het Scottish Chamber Orchestra, het Orchestre National de Lyon en het Orchestre National de Bordeaux. Hij debuteerde met groot succes aan het hoofd van de symfonische orkesten van de Finse en van de Deense radio, van het Orchestre du Capitole de Toulouse, het Orchestre Philharmonique de Radio France, het Seattle Symphony Orchestra, het Symfonisch Orkest van Göteborg, de orkesten van de BBC en het Filharmonisch Orkest van Stockholm. In november 2001 leidde hij met veel succes de herneming van Salome in de Staatsoper van Berlijn en in januari 2002 verving hij Wolfgang Sawallisch als dirigent van het Israel Philharmonic Orchestra (met muziek van onder anderen Stravinsky en Franck). Nog in 2002 maakte Kazushi Ono voor het eerst zijn opwachting in het Barbican Center te Londen met het BBC Symphony Orchestra. Op zijn agenda staan verder concerten met de orkesten van de Deutsche Oper Berlin, het Gewandhaus-Orchester Leipzig, van het WDR in Keulen, het SWR Freiburg, van de opera van Bologna en van de RAI in Turijn, met het BBC National Orchestra of Wales, het City of Birmingham Symphony Orchestra, het Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, het Orchestre National de Bordeaux, het Orchestre Philharmonique de Radio France, het Symfonieorkest van de NHK (Japan) en met het Wiener Rundfunkorchester in het Musikverein. Op het gebied van opera dirigeerde Kazushi Ono het merendeel van Wagners opera's, met onder meer de volledige Ring in het Badisches Staatstheater te Karlsruhe, waar hij van 1996 tot 2002 muziekdirecteur was. Naast het klassieke en romantische repertoire levert hij bijzondere inspanningen om minder gekende werken onder de aandacht te brengen, zoals de vroege werken van onder anderen Verdi, Schreker en Henze. In 2005 zal hij 'Die Bassariden' van Henze dirigeren in het Théâtre du Châtelet. Kazushi Ono geniet ook een grote reputatie op het vlak van hedendaagse muziek, in een repertoire dat werken van Messiaen, Ligeti, Rihm, Kagel, Sciarrino, Gubaidulina, Schnittke, Takemitsu, Hosokawa en Adams omvat. Hij verzorgde onder meer de Franse creatie van 'Styx' van Kancheli, de Zweedse première van de Zesde Symfonie van Per Nørgård met het Symfonisch Orkest van Göteborg, en een voorstelling

van 'Star Child' van George Crumb in Londen. Met het Filharmonisch Orkest van Tokio, waar hij eerste dirigent was van 1992 tot 1999, richtte hij de 'Opera in Concert Form Series' in, waar de Japanse creaties plaatsvonden van werken van Zemlinsky ('Eine florentinische Tragödie'), Hindemith ('Sankta Susanna', 'Das Nusch-Nuschi'), Prokofjev ('De Vurige Engel'), Richard Strauss ('Die schweigsame Frau'), Schreker ('Der ferne Klang') en Henze (Achtste en Negenste Symfonie). Hij gaf er Mark Anthony Turnage de opdracht voor 'Silent Cities', Wolfgang Rihm voor 'Spiegel und Fluß' en dirigeerde er de Japanse creatie van het 'Requiem der Versöhnung' (van dertien componisten, waaronder Rihm, 1995). Recent nog dirigeerde Ono het Ensemble Intercontemporain. Kazushi Ono studeerde muziek aan de afdeling Muziek en Schone Kunsten van de Nationale Universiteit van zijn geboortestad Tokio. Hij liet zich aan het begin van zijn loopbaan onder meer adviseren door Leonard Bernstein en ontving een beurs van het Japanse Ministerie van Cultuur, waarmee hij ging studeren bij Wolfgang Sawallisch en Giuseppe Patanè in de Münchner Staatsoper. In 1987 behaalde hij de eerste prijs orkestdirectie op het Internationaal Toscanini Concours; kort daarna (in 1988) werd hij benoemd tot muziekdirecteur van het Filharmonisch Orkest van Zagreb, dat hij tot 1996 dirigeerde.

Elena Bocharova

De Russische mezzosopraan Elena Bocharova studeerde aan het conservatorium van San Francisco. Ze behaalde de eerste prijs op de Bay Area Opera League Competition en op de San Francisco Concerto Competition. Na een driejarige Adler-opleiding debuteerde ze in 1999 op de scène van de San Francisco Opera in de rol van Flosshilde ('Das Rheingold' en 'Götterdämmerung'). Ze was eveneens te zien in 'De Bruid van de Tsaar', 'Lucia di Lammermoor' en 'Parsifal'. Recent oogstte ze veel succes op het Gala Richard Tucker (Avery Fisher Hall, live-uitgezonden), het Gala Sergio Franchi (Stonington, Connecticut) en het Gala Richard Tucker (Stamford, Connecticut), en ook haar recente debuut met de New York City Opera in het Lincoln Center (titelrol van 'Carmen') werd fel toegejuicht. In de San Francisco Opera werkte ze in 2001 mee aan de producties van 'Louise', 'Rigoletto', 'Wozzeck', 'La Calisto', 'Die Zauberflöte' (Dritte Dame) en 'Cosi fan tutte' (Dora-bella). Andere recente vertolkingen zijn de rollen van Prins Orlovski ('Die Fledermaus'), Dido ('Dido and Aeneas') en Cornelia ('Giulio Cesare', Utah Opera). De voorbije zomer stond ze in de Arena di Verona voor de rol van Suzuki ('Madama Butterfly', onder leiding van Daniel Oren). Elena Bocharova zal dit seizoen debuten in de Opéra de Paris in een productie van 'Boris Godoenov'; in de Tulsa Opera (Oklahoma) zal ze Suzuki vertolken en ze zingt Principessa in 'Adriana Le Couvreur' en de titelrol in 'Orfeo' van Gluck. Uit haar concertrepertoire vermelden we het Requiem van Mozart, de Negenste Symfonie van Beethoven en Messiah van Handel, en in 2002 gaf ze een recital in het kader van de Schwabacher Debut Recital Series (San Francisco Opera). Elena Bocharova is te horen als Maggie op een opname van 'The Gift of the Magi' van David Conte (uitgebracht ter gelegenheid van de wereldcreatie van deze opera).

Thierry De Mey

Thierry De Mey - geboren in België - is componist en filmregisseur. Hij denkt zijn werk vanuit de beweging en schreef dan ook een groot deel van zijn composities voor dans of film. Van zijn belangrijkste composities voor de dansscène vermelden we 'Rosas danst Rosas', 'Amor constante', 'Kinok' en 'April me' voor Anne Teresa De Keersmaeker; voor Wim Vandekeybus schreef hij 'What the body does not remember', 'Les porteuses de mauvaises nouvelles' en 'Le poids de la main', in opdracht van Bob Wilson componeerde hij 'Dantons Tod', en hij componeerde 'Gravitations' voor Brice Leroux en 'TRA' voor Manuela Rastaldi. Thierry De Mey was betrokken bij de oprichting van het Ensemble Maximalist! en het Ictus Ensemble, dat onder leiding van Georges-Elie Octors verscheidene van zijn werken creëerde. Daarnaast werden zijn partituren vertolkt door tal van andere ensembles, zoals het Arditti Quartet, het Hilliard Ensemble, London Symphonietta, het Nederlands Blazers Ensemble, het Ensemble Modern, de Muziek Fabriek en het Orchestre Symphonique de Lille (onder leiding van Jean-Claude Casadesu). Een greep uit zijn compositorisch oeuvre: 'Musique de table', 'Fris-king' voor percussie, 'Poses' voor piano, een strijkkwartet, 'CounterPhrases'... Thierry De Mey was artist in residence in Fresnoy (Tourcoing, 1998) en composer in residence op het festival Musica (Staatsburg, 2001 en 2002), en een centrale figuur op het festival Musique en Scène (Lyon, 2004). Voorts maakte De Mey verschillende installaties die muziek, dans en video op interactieve wijze op elkaar betrekken. Deze werken waren te zien in tal van musea en op de biënnales van Venetië en Lyon. In 2001 realiseerde hij de installatie 'Deep in the wood', een triptiek waarop tachtig dansers en choreografen werden getoond, gefilmd in het bos. Het daaropvolgende jaar voltooide hij het project 'Counterphrases', waarvoor tien componisten een nieuw werk schreven (onder anderen Aperghis, Reich, Lindberg, Hosokawa, Harvey, Romitelli en Francesconi). Zijn filmmuziek werd meermaals genomineerd en bekroond (Bessie Awards New York, prijs van het Componistenforum van de Unesco, de Eve, de prijs van de Vlaamse filmkriek Fonske 2000 voor zijn oeuvre, enzovoort) en ook verscheidene van zijn films sleepten nominaties in de wacht ('Love sonnets', 'Rosas danst Rosas', 'Musique de tables', '21 études à danser', 'Dom Svobode'...). Naast dit alles begeleidt Thierry De Mey ook stages; hij geeft les en lezingen (colloquia, zomercursussen en cursussen compositie te Amsterdam, München, Parijs, Essen, Keulen, Lyon, Harvard en in P.A.R.T.S, Brussel).

Symfonieorkest van de Munt

Naast zijn activiteiten als operaorkest stelt het Symfonieorkest van de Munt elk seizoen een symfonische cyclus voor. Grondig gereorganiseerd door Gerard Mortier in 1981 heeft het orkest van de Munt sindsdien in de orkestbak. Onder de leiding van Sir John Pritchard en van Sylvain Cambreling heeft het orkest zich gespecialiseerd in een repertoire dat voor de grote uitstraling van de Munt heeft gezorgd: werken van Mozart, Verdi, Janáček, Wagner en van componisten als Hans Zender of Philippe Boesmans. Op symfonisch vlak hebben vooral de muziek van Mozart, Haydn, Bruckner, Mahler, Bartók, Debussy en Stravinsky zich in een bijzondere belangstelling kunnen verheugen, alsook de hedendaagse muziek. Talrijke vermaarde gastdirigenten hebben het Symfonieorkest van de Munt gedirigeerd, waaronder Christoph von Dohnanyi, Charles Dutoit, Paul Daniel, Peter Eötvös, Marcello Viotti, Gianluigi Gelmetti, Michael Gielen, Iván Fischer, Philippe Herreweghe, Günther Herbig, Eiji Oue, Rudolf Barshai, Libor Pesek, Dietfried Bernet, Mark Stringer, Lionel Friend, Lothar Zagrosek, Marek Janowski, Vladimir Jurowski, Olaf Henzold, Kwamé Ryan, Bertrand de Billy, Claus Peter Flor, Vladimir Jurowski, Shao-Chia Lü, Philippe Jordan, Markus Stenz, Ivor Bolton, Daniele Callegari... Het Symfonieorkest van de Munt gaat regelmatig op tournee: in het Concertgebouw van Amsterdam, in Frankfurt, Parijs, Wenen, Madrid, en op de grote Europese festivals (Wiener Festwochen, Edinburgh Festival, het Festival Estival de Paris...). In 1992 vertrouwde de nieuwe Muntdirecteur Bernard Focroulle de muzikale leiding van het Symfonieorkest toe aan de jonge Amerikaan Antonio Pappano, die meteen ook tot muziekdirecteur werd benoemd. Sindsdien dirigeerde Antonio Pappano het Symfonieorkest van de Munt in 'Salome', 'Un Ballo in Maschera', 'Carmen', 'Die Meistersinger von Nürnberg', 'Peter Grimes', 'La Traviata', 'Tristan und Isolde', 'Il Trittico', 'Erwartung/Verklärte Nacht', 'Pelléas et Mélisande', 'Don Carlos', 'Ariadne auf Naxos', 'Otello', 'Parsifal', 'Turn of the Screw', 'Le Nozze di Figaro', 'Lady Macbeth van Mtsensk' en de wereldcreatie van 'Wintermärchen'. Naast het operarepertoire dirigeerde Antonio Pappano ook oratoria (het Requiem van Verdi, 'Elias' ea.) en het symfonische repertoire. Het is met de productie van Strauss' 'Elektra' en de wereldcreatie van Luca Francesconi's 'Ballata' dat Kazushi Ono de muzikale leiding van het Muntorkest overgenomen heeft. Het Muntorkest heeft onder de leiding van Sylvain Cambreling verschillende opnamen gemaakt, waaronder 'Lucio Silla' en 'La Finta Giardiniera' van Mozart, 'Les Contes d'Hoffmann' van Offenbach, 'Simon Boccanegra' van Verdi en 'Reigen' van Boesmans. Onder de leiding van Antonio Pappano werden het oratorium 'Elias' (Mendelssohn) en de opera's 'The Turn of the Screw' (Britten) en 'Manon' (Massenet) opgenomen. Recent verscheen een opname van de Tweede Symfonie van Mahler onder leiding van Kazushi Ono.

Symfonieorkest van de Munt

1e viool

Tatiana Samouil
Yolanda Beato
Robert Yeo
Daniel Nazarian
Edwige Arcan
Pierre Bonesire
Yuri Higashida
Aram Gevorkian
Patrick Merry
Frédéric Preusser
Ritsu Kotake
Fasli Kamberi
Maartje Van Eggelen
Evis Velia
Lei Wang
Sayana Tchankova

2e viool

Nana Kawamura
Jean-Marc Chérelle
Mishiko Hashimoto
Steinar Fjøsne
Martine Sanglier
Rieko Kasamatsu
Lubka Lingorska
Haluko Tanabe
Pascale Ramanantsitohaina
Murielle Buis
Roman Kovalko
Maria Wozniaciek
Oksana Ryzhenko
Tigran Maytesian

altviool

Yves Cortvrint
Jean Schlessler
Christoph Naczyk
Geneviève Boulet
Robert Gravy
Irmgard Lange
Alan Woo
Dominique Lardin
Marc Van Craesbeeck
Igor Nakonechny
Florence Degossely
Sandrine Rygaerts

cello

Pavel Gomziakov
Corinna Lardin
Koen Lievens
Thomas Kanter
André Gryson
Philippe Lamury
Albert Brunello
Janik Martens
Bertrand Desmedt

contrabas

Robby Hellijn
Hugo Van Mol
Dirk van Gorp
Janos Csikos
Patrick De Neef
Marc Tempels
Tom Fiorini
Koenraad Hofman

fluit

Pierre-Denis Gustin
Bart Cromheeke
Marc Schouppe

hobo

Pierre De Vos
Dirk Boiy
Ivan Dudal

klarinet

Ivo Lybeert
Jan Van den Ecker
Lydia Rossignol

fagot

Cian O'Mahony
Alain Cremers
Gilles Cabodi

saxofoon

Koen Bollen

hoorn

Jean-Noël Melleret
Jean-Marie Carrette
Mario Maes
Bert Vanderhoeft

trompet

Manu Mellaerts
Alex Baudart
Rosario Macaluso

trombone

Jan Smets
Koen Severens
Geert De Vos

tuba

Stephan Vanaenrode

slagwerk

Marcel Vander Borght
Luc Artois
Philip De Jaeger
Jurgen Van Assche
Roel Vanderspikken

harp

Annemie Neuhard

piano

Katrien Verbeke

celesta

David Bogaerts

Naar aanleiding van dit concert met het Symfonieorkest van de Munt toont het Filmmuseum twee films van Sergej M. Eisenstein: '**Aleksandr Nevski**' (donderdag 16 september 2004 om 20 uur) en '**Ivan de Verschrikkelijke**' (vrijdag 17 september 2004 om 20 uur deel 1, 22 uur deel 2).

Wie een ticket voor het concert gekocht heeft, kan de filmvertoningen gratis bijwonen en dient hiervoor te reserveren in deSingel.

Reservering: bespreekbureau deSingel . T +32 (0)3 248 28 28 tickets@desingel.be

Wie de films wil bijwonen maar geen concertticket heeft, kan enkel tickets kopen in het Filmmuseum op de dag van de vertoning: T +32 (0)3 242 93 57

Locatie filmvertoningen:

Filmmuseum/FotoMuseum . Waalsekaai 47 . 2000 Antwerpen

Ivan de Verschrikkelijke

Aleksandr Nevski

USSR, 1938, regie Sergej Eisenstein

Spel Nikolaj Tsjerkasov, Nikolaj Ochlopkov, Aleksandr Abrikosov
105'. tweetalige titels

Zowel Eisenstein als Prokofjev waren rond 1936 bij de Partij in ongenade gevallen. Het project 'Aleksandr Nevski' grepen ze dan ook met beide handen aan. Het bood hen de gelegenheid zich te rehabiliteren in de ogen van het regime: Stalin zelf had zich namelijk achter de film geschaard.

'Aleksandr Nevski' was bedoeld als propagandafilm, als waarschuwing tegen de dreigende agressie van nazi-Duitsland. Nevski was de Russische vorst die in de dertiende eeuw de Teutoonse ridders versloeg die het land waren binnengevallen. Het hoogtepunt van de film is de fameuze veldslag op een bevroren meer, waarbij de Teutonen worden teruggedreven op het ijs dat uiteindelijk barst onder hun gewicht. Eisenstein en Prokofjev concipieerden de film als een opera: de muziek complementeert en contrapunteert afwisselend met de beelden.

Ivan de Verschrikkelijke I

USSR, 1944, regie Sergej Eisenstein

Spel Nikolaj Tsjerkasov, Loedmila Tselikovskaja, Serafima Birman
100'. Tweetalige titels

Ivan de Verschrikkelijke II . Het complot der bojaren

USSR, 1946/58, regie: Sergej M. Eisenstein

Nikolaj Tsjerkasov, Serafima Birman, Pavel Kadotsjnikov
85'. Tweetalige titels

'Ivan de Verschrikkelijke' was oorspronkelijk bedoeld als een epische trilogie, waarvan de verschillende delen een dynamisch geheel moesten vormen. Deel III werd nooit gemaakt als gevolg van Eisensteins vroegtijdige dood. Deel I ging in première in 1945; deel II werd verboden door Stalin omdat hij er een kritiek op zichzelf in zag (en werd pas na zijn dood in 1958 vrijgegeven).

Ivan gaat over de opkomst en val van Ivan IV, de middeleeuwse tsaar die Rusland één maakte. Het eerste deel toont hoe de jonge tsaar bij dit streven in botsing komt met de bojaren (de grootgrondbezitters). In het tweede deel slaagt de zich steeds wreder en paranoïder gedragende Ivan erin de oppositie van de bojaren te onderdrukken met de hulp van zijn eigen politie. In het monumentale 'Ivan de Verschrikkelijke' is de synthese van muziek en beeld nog completer en complexer, zinnelijker en meer operatesk dan in Nevski. Ook hier werkt de muziek contrapuntisch met het beeld.

ABONNEMENT MUZIEK & LITERATUUR Muziektheater Transparant . Dirk Roofthoof Strauss/Tennyson dinsdag 28 september 2004 Oxalys Debussy, Schönberg, Mahler/Schönberg woensdag 13 oktober 2004 Het Collectief & Oxalys Schönberg, Ravel, Korngold, Delage, Stravinsky vrijdag 18 februari 2005	abonnement	Blauwe en Zwarte Zaal
	€ 35	basis
	€ 25	-25/65+

ABONNEMENT MONOGRAFIE HERMESensemble Japan Gagaku Music and Dance Ensemble . Koen Kessels D'Haene maandag 14 maart 2005 Vlaams Radio Orkest . Martyn Brabbins Sonia Wieder-Atherton cello . Laurent Cabasso piano Carter donderdag 14 april 2005 Ictus . Georges-Elie Octors Hosokawa dinsdag 19 april 2005 Schönberg Ensemble . Reinbert de Leeuw Messiaen vrijdag 29 april 2005 Q-O2 . Christian Wolff Wolff dinsdag 3 mei 2005	abonnement	Blauwe Zaal
	€ 60	basis
	€ 40	-25/65+